

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Ετήσια Έκθεση 2012 Περίληψη

Ευρωπαϊκός Οργανισμός
για την Ασφάλεια και την
Υγεία στην Εργασία

***Η Άμεση Ευρώπη είναι μια υπηρεσία που σας βοηθά να βρείτε
απαντήσεις στα ερωτήματά σας για την Ευρωπαϊκή Ένωση***

**Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2013

ISBN: 978-92-9240-044-6

ISSN: 1977-2432

doi: 10.2802/5249

© Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, 2013
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Παρά τη δύσκολη οικονομική κατάσταση, με τις περικοπές στις κρατικές δαπάνες να πλήττουν πολλές επιχειρήσεις και οργανισμούς, ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (στο εξής ο Οργανισμός) συνεχίζει το έργο του για την προαγωγή της καλής Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας (ΕΑΥ) στις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς κάθε μεγέθους. Ο Οργανισμός ατενίζει το μέλλον, αναπτύσσοντας ένα πολυετές πρόγραμμα στρατηγικής για το έργο του.

1 Συλλογή και ανάλυση πληροφοριών

Ευρωπαϊκό Παρατηρητήριο Κινδύνων

Το 2012 ολοκληρώθηκε το [πρόγραμμα Foresight](#), το πρώτο μεγάλο έργο του Οργανισμού για την πρόβλεψη των μακροχρόνιων κινδύνων που σχετίζονται με τον ταχέως αναπτυσσόμενο κλάδο των «πράσινων» θέσεων εργασίας. Αντικείμενο του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη σεναρίων για τη διερεύνηση των επιπτώσεων που ενδέχεται να έχουν στην ΕΑΥ ορισμένες τεχνολογικές εξελίξεις ή κοινωνικές αλλαγές, με σκοπό να ενθαρρύνει την δημόσια συζήτηση και να καταστήσει σαφείς τις επιπτώσεις συγκεκριμένων επιλογών δράσης, στους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων.

Η τελική [έκθεση](#) και η [περίληψη](#) του έργου με τίτλο «Πράσινες θέσεις εργασίας και επαγγελματική ασφάλεια και υγεία: Διερεύνηση των προοπτικών των νέων και αναδυόμενων κινδύνων που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες έως το 2020» θα δημοσιευθούν κατά τη διάρκεια του 2013.

Άλλο σημαντικό έργο του Οργανισμού υπήρξε η [Ευρωπαϊκή έρευνα για τις επιχειρήσεις σχετικά με τους νέους και τους αναδυόμενους κινδύνους \(ESENER\)](#), η οποία αποτυπώνει για πρώτη φορά την πραγματική κατάσταση όσον αφορά στους τρόπους διαχείρισης ορισμένων σοβαρών κινδύνων στους

χώρους εργασίας στην Ευρώπη και, ιδίως, τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους όπως το άγχος, η βία και η παρενόχληση που σχετίζονται με την εργασία.

Το ενδιαφέρον έχει μετατοπιστεί πλέον στην δευτερογενή ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν από την έρευνα, με την έκδοση εντός του 2012 τεσσάρων εκθέσεων και μίας [περίληψης](#): «[Διαχείριση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας](#)», «[Εκπροσώπηση εργαζομένων και διαβούλευση σε θέματα Ασφάλειας και Υγείας](#)», «[Διαχείριση ψυχοκοινωνικών κινδύνων στην εργασία](#)» και «[Ευνοϊκοί και ανασταλτικοί παράγοντες για τη διαχείριση των ψυχοκοινωνικών κινδύνων](#)». Η δεύτερη έρευνα ESENER που έχει εγκριθεί, θα επεκταθεί σε μικρότερες επιχειρήσεις και στον τομέα της γεωργίας, θα καλύψει δε περισσότερες χώρες.

Από τα αποτελέσματα ενός άλλου έργου προέκυψε μια νέα έκθεση του Οργανισμού, με τίτλο «[Αντίληψη περί κινδύνου και γνωστοποίηση του κινδύνου σχετικά με τα νανοϋλικά στους χώρους εργασίας](#)», στην οποία τονίζεται το κενό που παρατηρείται όσον αφορά στην ευαισθητοποίηση

σχετικά με τους δυνητικούς κινδύνους που σχετίζονται με τον χειρισμό των νανοϋλικών (υλικών σε πολύ μικρή κλίμακα).

Επίσης, συνεχίστηκαν οι εργασίες προετοιμασίας για τη δοκιμαστική έναρξη λειτουργίας της διαδικτυακής εφαρμογής OSHwiki το 2013, με την προσθήκη άρθρων για βασικά θέματα που αφορούν το πρόγραμμα εργασίας του Οργανισμού.

Ενημέρωση για το περιβάλλον εργασίας

Κατά τη διάρκεια του έτους ο Οργανισμός δημοσίευσε σειρά [πρακτικών οδηγιών και ενημερωτικών δελτίων](#) στο πλαίσιο της πανευρωπαϊκής [Εκστρατείας για Ασφαλείς και Υγιείς Χώρους Εργασίας 2012-13](#), η οποία φέρει τον τίτλο «Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων». Στα κείμενα που δημοσιεύτηκαν περιλαμβάνονται δύο δημοσιεύσεις, οι οποίες συντάχθηκαν σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Συνδικάτων (ETUC) και την Ένωση Βιομηχανικών και Εργοδοτικών Συνδέσμων της Ευρώπης (BUSINESSEUROPE) και αφορούν τη [συμμετοχή των εργαζομένων](#) και τον [επιτελικό ρόλο της διοίκησης](#) στην επαγγελματική ασφάλεια και υγεία. Επίσης, δημοσιεύθηκε μια έκθεση η οποία εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο οι καλές πρακτικές όσον αφορά στον επιτελικό ρόλο εργοδοτών και διοικητικών στελεχών μπορούν να προάγουν [καλύτερη ατομική συμπεριφορά ως προς την ΕΑΥ μεταξύ των εργαζομένων](#), μια επισκόπηση περιπτώσιολογικής μελέτης η οποία εξετάζει τις [πρακτικές συμμετοχής των εργαζομένων](#), ενώ μια άλλη μελέτη εξέτασε τους τρόπους με τους οποίους οι επιχειρήσεις και οι οργανισμοί μπορούν να προωθήσουν την καλή [ΕΑΥ μέσω της αλυσίδας εφοδιασμού](#) τους.

Επίσης, ξεκίνησαν οι προετοιμασίες για την νέα εκστρατεία 2014-15, η οποία θα έχει ως επίκεντρο τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους και, ειδικότερα, τις πρακτικές λύσεις και τα διαθέσιμα εργαλεία για την αντιμετώπισή τους. Το 2012 ο Οργανισμός διενήργησε έρευνα μεταξύ των Εθνικών Εστιακών Πόλων προκειμένου να προσδιορίσει το είδος στήριξης που χρειάζονται σχετικά με τις εκστρατείες. Τα αποτελέσματα της έρευνας βοήθησαν στη διαμόρφωση του υλικού που θα αναπτυχθεί για την επόμενη εκστρατεία.

Το [διαδικτυακό διαδραστικό εργαλείο εκτίμησης κινδύνου \(OiRA\)](#) του Οργανισμού παρέχει, ειδικότερα στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, ένα απλό και δωρεάν εργαλείο για την εκπόνηση της μελέτης εκτίμησης κινδύνου. Από την έναρξη της λειτουργίας του Προγράμματος OiRA το 2011, ο Οργανισμός συνέχισε να αναπτύσσει το εργαλείο και να το καθιστά φιλικότερο προς τους χρήστες, ανέπτυξε περαιτέρω την κοινότητα OiRA (μέσω της επιμόρφωσης και του ειδικού γραφείου υποστήριξης που παρέχει) και προώθησε την χρήση και προσαρμογή εξειδικευμένων εργαλείων OiRA σε συγκεκριμένους επαγγελματικούς κλάδους. Νέες λειτουργικές δυνατότητες OiRA αναπτύχθηκαν σχετικά με τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους, με τις εργασίες συντήρησης που ενέχουν κινδύνους, καθώς και με την εργασία σε θέσεις γραφείου.

Στο πλαίσιο της [Προαγωγής της Υγείας στους Χώρους Εργασίας](#), οι εργοδότες καλούνται να υπερβούν τα όρια των επιβαλλόμενων εκ του νόμου απαιτήσεων ασφάλειας και υγείας, προκειμένου να συμβάλλουν στη βελτίωση της υγείας των εργαζομένων. Το 2012 εκδόθηκαν δημοσιεύσεις σχετικά με την [Προαγωγή της υγείας των νέων εργαζομένων στους χώρους εργασίας](#), την [Προαγωγή της ψυχικής υγείας στους χώρους εργασίας](#) και για [Οικογενειακά ζητήματα και την ισορροπία μεταξύ εργασίας και προσωπικής ζωής](#). Δημοσιεύθηκαν επίσης και ηλεκτρονικά ενημερωτικά δελτία για την στήριξη της μικρής εκστρατείας ευαισθητοποίησης σχετικά με τον καπνό του τσιγάρου: [«Καπνός: συμβουλές προς καπνιστές για τις επιπτώσεις στην υγεία»](#), [«Καπνός: συμβουλές προς μη καπνιστές για τις επιπτώσεις στην υγεία»](#) και [«Καπνός: συμβουλές προς εργοδότες για τη δημιουργία χώρων εργασίας απαλλαγμένων από τον καπνό του](#)

τσιγάρου». Παρομοίως, ολοκληρώθηκαν δύο βιβλιογραφικές επισκοπήσεις σχετικά με τα κίνητρα για τη συμμετοχή εργοδοτών και εργαζομένων σε προγράμματα Προαγωγής της Υγείας στους Χώρους Εργασίας. Ο Οργανισμός συμμετείχε επίσης στο έργο μιας ομάδας εμπειρογνομώνων, με στόχο να ενταχθεί η Προαγωγή της Υγείας στους Χώρους Εργασίας σε μια ευρύτερη προσέγγιση για την διασφάλιση της ευεξίας στην εργασία.

Στο πλαίσιο του εν εξελίξει προγράμματος του Οργανισμού για την ένταξη ή την ενσωμάτωση της ΕΑΥ στην εκπαίδευση, ο Οργανισμός εξέδωσε ενημερωτικό δελτίο και μια σειρά περιπτώσιολογικών μελετών (με τίτλο «Επιμόρφωση εκπαιδευτικών όσον αφορά στην εκπαίδευση των μαθητών σε θέματα κινδύνων – Παραδείγματα ενσωμάτωσης της ΕΑΥ σε προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών») αναφορικά με καλές πρακτικές επιμόρφωσης εκπαιδευτικών σε θέματα ΕΑΥ, καθώς και την εκπαίδευση των μαθητών σε θέματα κινδύνων.

Το 2012 ο Οργανισμός ξεκίνησε τις προετοιμασίες για ένα πιλοτικό πρόγραμμα ύψους 2 εκατομμυρίων ευρώ σχετικά με την ΕΑΥ στην ηλικιακή ομάδα των μεγάλων σε ηλικία εργαζομένων, για την ενημέρωση σχετικά με την ανάπτυξη σχετικής πολιτικής και την παρουσίαση παραδειγμάτων καλής στρατηγικής για την παροχή στήριξης στους μεγάλης ηλικίας εργαζομένους, προκειμένου να παραμείνουν υγιείς. Το έργο προβλέπεται να ολοκληρωθεί το 2015.

2 Επικοινωνία, εκστρατείες ενημέρωσης και προαγωγή της ΕΑΥ

Τον Απρίλιο ξεκίνησε στις Βρυξέλλες η πανευρωπαϊκή Εκστρατεία για Ασφάλεια και Υγιείς Χώρους Εργασίας 2012-13, με τίτλο «Πρόληψη των κινδύνων στην εργασία με τη συμμετοχή όλων». Επίκεντρο της εκστρατείας ήταν η ανάδειξη της σπουδαιότητας του επιτελικού ρόλου των εργοδοτών και των διοικητικών στελεχών καθώς και της ενεργής συμμετοχής των εργαζομένων στη βελτίωση της επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας. Στη διάσκεψη που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες, για την προσέλκυση επίσημων εταίρων-υποστηρικτικών της εκστρατείας, συμμετείχαν περισσότεροι από 100 εκπρόσωποι από διάφορες επιχειρήσεις και οργανισμούς. Ο Οργανισμός συνέχισε να στηρίζει τους Εθνικούς Εστιακούς Πόλους για τη διοργάνωση των δικών τους δράσεων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, μέσω του Προγράμματος Παροχής Υποστήριξης των Ευρωπαϊκών Εκστρατειών, ενώ πολλές δράσεις της εκστρατείας πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της Ευρωπαϊκής Εβδομάδας για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, τον Οκτώβριο του 2012. Ο αριθμός των 86 επίσημων εταίρων που μετείχαν στην εκστρατεία ήταν μεγαλύτερος από ποτέ.

Για την στήριξη της εκστρατείας διατέθηκε δωρεάν ένας τεχνικός οδηγός και σχετικό πληροφοριακό υλικό, μεταφρασμένα σε 24 γλώσσες. Η κοινοπραξία του Naro δημιούργησε μια ταινία με τον δημοφιλή χαρακτήρα κινουμένων σχεδίων Naro και, για πρώτη φορά, συμπεριλήφθηκε ενημερωτικό υλικό για την εκστρατεία σε εφαρμογή για iPad, η οποία έχει ήδη προσελκύσει μεγάλο ενδιαφέρον. Στο πλαίσιο της εκστρατείας, οι συμμετοχές στην τελική

φάση του [Διαγωνισμού των Ευρωπαϊκών Βραβείων Καλής Πρακτικής](#) που υποβλήθηκαν ανέρχονταν στις πενήντα περίπου.

Η δεύτερη [Ευρωπαϊκή Δημοσκόπηση για την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία](#) σχετικά με ζητήματα που αφορούν τους σύγχρονους χώρους εργασίας ολοκληρώθηκε. Στη δημοσκόπηση αποτυπώνονται οι γνώμες 35.000 περίπου ατόμων από 36 ευρωπαϊκές χώρες. Τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης συμβάλλουν στη διαμόρφωση αρκετών εκ των δράσεων του Οργανισμού, περιλαμβανομένης της επικέντρωσης στο εργασιακό άγχος.

Το 2012 ήταν το [Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργής Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών](#) και ο Οργανισμός συμμετείχε ενεργά στις σχετικές δράσεις, δημοσιεύοντας και διαχέοντας πληροφορίες για τον τρόπο με τον οποίο θα βοηθηθούν οι εργαζόμενοι να παραμείνουν σε καλή φυσική κατάσταση για εργασία, για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Σε αυτές τις δράσεις περιλαμβάνεται η δημιουργία ενός [ιστοχώρου για τους μεγάλης ηλικίας εργαζομένους](#) και σχετικά άρθρα όπως [«Προώθηση της ενεργής γήρανσης στους χώρους εργασίας»](#) και [«Δουλεύοντας καλύτερα, για περισσότερο»](#).

Ο Οργανισμός συμμετείχε στην [Παγκόσμια Ημέρα κατά του Καπνίσματος](#), εγκαινιάζοντας την [εκστρατεία ευαισθητοποίησης «Χώροι εργασίας απαλλαγμένοι από το κάπνισμα»](#). Επίσης, ανέπτυξε ένα νέο εργαλείο και άλλο σχετικό πληροφοριακό υλικό, προκειμένου να βοηθήσει τους εργοδότες και τους εργαζομένους να κατανοήσουν τα [νέα εικονογράμματα κινδύνου για τα χημικά προϊόντα](#),

τα οποία εισάγονται σταδιακά στην ΕΕ. Για τέταρτη δε συνεχή χρονιά, ο Οργανισμός παρουσίασε τα [Κινηματογραφικά βραβεία για τους Ασφαλείς και Υγιείς Χώρους Εργασίας](#) στο Διεθνές Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ και Ταινιών Κινουμένων Σχεδίων της Λειψίας ([DOK Leipzig](#)).

Ο Οργανισμός συμμετείχε σε ένα πρόγραμμα με στόχο την εκμάθηση των βασικών αρχών για την ασφάλεια και την υγεία σε παιδιά δημοτικών σχολείων. Η [πρωτοβουλία «Πρόγραμμα Naro για τους εκπαιδευτικούς»](#) παρέχει σειρά εκπαιδευτικών εργαλείων για τους εκπαιδευτικούς, τα οποία διατίθενται μέσω του διαδικτύου. Τα σχετικά εκπαιδευτικά εργαλεία (περιλαμβανομένων των σχεδίων μαθημάτων για την ΕΑΥ και των ταινιών που διατίθενται επί του παρόντος σε επτά γλώσσες) βασίστηκαν στον χαρακτήρα κινουμένων σχεδίων Naro, ο οποίος βοηθά στην με ευχάριστο τρόπο διάδοση του μηνύματος της Ασφάλειας και της Υγείας στους Χώρους Εργασίας.

Ο Οργανισμός επιδόθηκε σε διάφορες δράσεις επικοινωνίας με τον Τύπο και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, καθώς και σε δημόσιες σχέσεις τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και σε εθνικό επίπεδο, ξεκίνησε δε ένα νέο [Πρόγραμμα συνεργασίας με τα μέσα ενημέρωσης](#) το οποίο πλαισιώνει την τρέχουσα εκστρατεία «Ασφαλείς και Υγιείς Χώροι Εργασίας». Συνέχισε να συμμετέχει ενεργά σε διάφορες ευρωπαϊκές και διεθνείς διασκέψεις και εκθέσεις. Παράλληλα, ανέπτυξε νέα στρατηγική για την παρουσία του στο Διαδίκτυο, επανασχεδίασε όλες τις ιστοσελίδες του και έκανε πιο αισθητή την παρουσία του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης όπως το [Twitter](#), το [Facebook](#) και το [LinkedIn](#).

Ο Οργανισμός εξακολούθησε να συνάπτει εταιρικές σχέσεις επικοινωνίας με τη Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την Εκτελεστική Αρχή για την Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία και το πανευρωπαϊκό [Δίκτυο Enterprise Europe](#). Συνέχισε να διερευνά τα μέσα οπτικής επικοινωνίας ως έναν τρόπο για την προαγωγή της καλής Επαγγελματικής Ασφάλειας και Υγείας, εμπλουτίζοντας τη βιβλιοθήκη ψηφιακών αντικειμένων και κατά παραγγελία εικόνων, υποστηρίζοντας παράλληλα τη διοργάνωση εκθέσεων φωτογραφίας με

θέμα την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία. Επίσης, συνέχισε το πρόγραμμα εκδόσεών του, δημοσιεύοντας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους δέκα νέες εκθέσεις του Οργανισμού, έξι βιβλιογραφικές επισκοπήσεις, τρία ενημερωτικά δελτία, 11 ηλεκτρονικά ενημερωτικά δελτία και ευρύ φάσμα άρθρων και οπτικοακουστικού υλικού.

3 Δικτύωση και συντονισμός

Σε ό,τι αφορά τη δικτύωση στην ΕΕ αλλά και σε διεθνές επίπεδο, η προσέλκυση ενδιαφερομένων μερών για τη σύνταξη του νέου πολυετούς προγράμματος στρατηγικής του Οργανισμού και τη διαρκή διάδοση πληροφοριών ΕΑΥ στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς και επιχειρήσεις, στους εταίρους του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου, καθώς και σε άλλα ενδιαφερόμενα μέρη στην Ευρώπη, συγκαταλέγονται στα σημαντικά επιτεύγματα ολόκληρης της χρονιάς.

Ο Οργανισμός συνέχισε τη δράση του σχετικά με την προετοιμασία των υποψήφιων και δυνάμει υποψήφιων χωρών της ΕΕ για τη συμμετοχή τους σε πανευρωπαϊκές δραστηριότητες ΕΑΥ, όπως για παράδειγμα με τη διοργάνωση δραστηριοτήτων στο πλαίσιο εκστρατειών στις εν λόγω χώρες και την ανάπτυξη ενημερωτικού υλικού σχετικά με τον Οργανισμό στις αντίστοιχες γλώσσες.

Το Γραφείο Διασύνδεσης στις Βρυξέλλες συνέχισε να εκπροσωπεί τον Οργανισμό σε ορισμένους από τους βασικούς εταίρους του σε επίπεδο ΕΕ, ενώ παράλληλα μετείχε στον διάλογο μεταξύ ΕΕ και ΗΠΑ για την ΕΑΥ. Ο Οργανισμός συμμετείχε ακόμη πιο ενεργά στον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Διάλογο και στις Επιτροπές Κλαδικού Κοινωνικού Διαλόγου.

Αποστολή του **Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA)** είναι να καταστήσει τους χώρους εργασίας στην Ευρώπη ασφαλέστερους, υγιέστερους και παραγωγικότερους. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός ερευνά, αναπτύσσει και διανέμει αξιόπιστη, ισορροπημένη και αμερόληπτη πληροφόρηση σχετικά με την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία και οργανώνει πανευρωπαϊκές εκστρατείες ευαισθητοποίησης. Ιδρύθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1996 και έχει την έδρα του στο Μπιλμπάο της Ισπανίας. Φέρνει σε επαφή εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των κυβερνήσεων των Κρατών Μελών, των οργανώσεων των εργοδοτών και των εργαζομένων, καθώς και κορυφαίους εμπειρογνώμονες από το σύνολο των 27 Κρατών Μελών της ΕΕ αλλά και άλλων χωρών.

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία

Gran Vía 33, 48009 Μπιλμπάο, Ισπανία

Τηλ. +34 944794360

Φαξ +34 944794383

E-mail: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>